

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Endonezya)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldıracı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzden fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

Endonezya ise Hint Okyanusu'nu Pasifik'e bağlayan bölgedeki stratejik konumu, 270 milyona yaklaşan nüfusu, 1,1 trilyon dolarlık GSYİH'sı (2019), gelişmekte olan ekonomisi, sanayileşme ve teknolojiye elde ettiği ilerleme, doğal kaynakları, uluslararası örgütlerdeki aktivitesi ve dış politikada geliştirdiği stratejilerle hızla büyüyen ve dünyanın dikkatini üzerine çeken bir ülke görünümü kazanmıştır.

Tarihi bağlar itibarıyla Türkiye ile Endonezya arasında her zaman dostane ilişkiler mevcut olmuştur. Endonezya ve Türkiye arasındaki siyasi ve kültürel ilişkiler 12. yüzyıla kadar geri gitmektedir. İki ülke, coğrafi uzaklıklarına rağmen siyaset, kültür ve eğitim alanlarında yakın ilişkiler kurmuşlardır. İki ülke arasında 1973 tarihli bir Kültürel İşbirliği Anlaşması mevcuttur ve ikili kültür, eğitim ilişkilerine temel oluşturmaktadır. İki ülke Kıbrıs ve Doğu Timor sorunlarında sürekli olarak birbirlerini desteklemişlerdir. Ne var ki, ekonomik ilişkiler mevcut potansiyelin oldukça altında kalmıştır. Her iki ülkenin uzun yıllar kendi bölgelerine odaklanmaları bu noktada etkili olmuştur.

Türkiye ve Endonezya ikili işbirliğinin yanı sıra, üyesi oldukları Birleşmiş Milletler ve uzman kuruluşları, İslam İşbirliği Örgütü (İİT), D-8, G20 gibi uluslararası ve bölgesel örgütler çerçevesinde işbirliğini sürdürmektedirler. İki ülke arasındaki yakın ilişkiler karşılıklı olarak yapılan üst düzey ziyaretlere de yansımaktadır.

Dünya ticareti ve enerji transferi bakımından en önemli koridorlardan ikisini kontrol noktasında bulunan Türkiye ve Endonezya Güney Asya, Orta Doğu ve İslam ülkeleri ve Batı dünyası ile ilişkiler bağlamında ekonomik, siyasi jeopolitik ve güvenlik ile ilgili alanlarda ortak çıkarlara sahiptirler. Karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin dünya çapında giderek derinleştiği günümüzde, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi zorunluluğu, küresel enerji güvenliğine katkı sağlanması, kaçakçılık ve gittikçe artan terörist faaliyetlere karşı mücadele zorunluluğu gibi faktörler göz önüne alındığında, bu bölgelerde ekonomik, sosyal ve siyasi etkileşimin artırılması, barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarları için gereklidir.

Türkiye ve Endonezya'nın son dönemde yakaladıkları büyüme hızları her iki ülkeyi ekonomik anlamda da birbirlerini daha fazla dikkate almaya zorlamaktadır. Endonezya için Türkiye Balkanlar ve Avrupa'ya bir çıkış kapısı, Orta Doğu ve Orta Asya'da iyi bir ekonomik ortaktır. Türkiye ise Endonezya'yı siyasi, ekonomik, kültürel ve güvenlik ile ilgili alanlarda karşılıklı ilişkilerin güçlendirilmesi gereken bir partner olarak görmektedir. Türkiye Asya ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da Endonezya'nın işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. Bu bağlamda ASEAN ile Dostluk ve İşbirliği Anlaşması imzalayan Türkiye, örgüte büyük bir önem atfetmekte, örgüte üye olarak uluslararası ticaretten güvenlik işbirliğine kadar pek çok alanda ilişkilerini daha iyi bir noktaya taşıyabileceğini ve bu sayede bölgedeki diğer uluslararası örgütlerle ilişkilerini geliştirebileceğini ve üyelik imkânı elde edebileceğini düşünmektedir.

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

Türkiye ile Endonezya arasındaki ticaret hacmi uzun yıllar mevcut potansiyelin çok altında seyretmiştir. Ama 2001 yılından itibaren iki ülke arasındaki ticaret hacmi istikrarlı bir şekilde büyümüş 2007 yılında 1,54 milyar dolar düzeyine varılmış, ancak 2019 yılında ticaret hacmi 1,557 milyar dolar, ticaret açığı ise Türkiye aleyhine 1,005 milyar olmuştur. Türkiye'nin Endonezya'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; tütün mamulleri, buğday unu, bor mineralleri, halı-kilim, mermer ve bazı makinelerdir. Endonezya'nın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; sentetik iplik, sentetik dokuma kumaş, doğal kauçuk, palm yağı, kağıt ve kağıt hamuru, ayakkabıdır. Endonezya'da 11 Türk sermayeli firma bulunmakta, Türkiye'de ise sadece 3 Endonezya sermayeli şirket faaliyet göstermektedir. Ne var ki bu rakamlar, iki ülkenin siyasi yakınlık, nüfus ve ekonomik performans gibi veriler çerçevesinde değerlendirilmesi gereken potansiyelin çok altında kalmaktadır. Endonezya, 2020 yılının ortası itibarıyla Güneydoğu Asya'nın 1. ve dünyanın en büyük 16. ekonomisi olmuştur.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirebilir. Bu noktada olaylara siyasi, ekonomik, diplomatik ve jeostratejik açıdan daha geniş bir perspektif ile bakma ihtiyacı vardır. İki ülkenin, bölgesel, küresel ve İslam Dünyası odaklı meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Endonezya ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; iki ülkeye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda aktör ve otoriteleri stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getirecek olan **Türkiye - Endonezya Stratejik Diyalogu** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Ekonomik Derinleşme İçin Yeni Ufuklar

Asya Pasifik Çok Boyutlu Yeni Güvenlik Parametreleri

Ulaşım ve Lojistik

Çok Boyutlu Güvenlik ve Terörle Mücadele

İİT Üyesi Ülkeler İkili ve Çok Taraflı Kapasite İnşası

Yüksek Teknoloji ve Yönetişimi

Akademi, Kültür

Bölgesel ve Küresel Ortak Perspektifler

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil
Kültür ve Turizm
İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı
Sağlık ve Sağlık Turizmi
Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar
Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme
Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)
Ekonomi ve Ticaret
Medya ve İletişim
Bilim ve Teknoloji
Marka Şehirler ve Çevre
Savunma ve Uzay Sanayii

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Endonezya Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

TÜRKİYE - ENDONEZYA STRATEJİK DİYALOĞU

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar